

نقش نمایندگان کارگران در اجرای قانون طبقه بندی مشاغل

احسان سهرابی*

قانون کار در مواد ۴۸ تا ۵۰ در مورد اجرای طرح طبقه بندی مشاغل صراحت دارد و طبق دستورالعمل اجرایی این طرح در کارگاه‌های بالای ۵۰ نفر باید اجرایی شود. با این حال برخی از کارفرمایان به دلیل بار مالی اجرای طرح طبقه بندی از زیر بار آن شانه خالی می کنند، هر چند معتقدند اجرای این طرح هم به نفع کارگر و هم کارفرماست چون نیرویی که مهارت و شایستگی بیشتری دارد و قدیمی تر است باید حقوق بیشتری دریافت کند و این باعث افزایش بهره‌وری می شود.

اما اگر کارفرما زیر بار اجرای این طرح نرود، با توجه به تکالیف و الزامات قانونی کارگران می توانند از طریق هیأت‌های حل اختلاف، طرح موضوع کنند. طبق تبصره ۳ ماده ۴۹ قانون کار، اختلافات ناشی از اجرای طرح طبقه بندی مشاغل با نظر وزارت کار و امور اجتماعی در هیأت حل اختلاف قابل رسیدگی است. همچنین نظارت بر کارگاه‌ها بر عهده بازرسان کار است و آنها باید کارگاه‌های بالای ۵۰ نفر را رصد کنند و طرح طبقه بندی مشاغل در آنها اجرا شود. این وظیفه حاکمیتی وزارت کار است که باید به دست آن رانجام دهند که متأسفانه این اتفاق نمی افتد. ضمناً چنانچه مشمولیت یک کارگاه برای اجرای طرح طبقه بندی تأیید شود تا زمان اجرای طرح، یعنی در این دوره زمانی، مابه‌التفاوتی باید به کارگران تعلق بگیرد که پیگیری این مابه‌التفاوت جزو دعوای خاص است یعنی حتی کارگری که بازنشسته شده هم می تواند برای گرفتن این حقوق درخواست دهد. در این صورت کارگر به اداره کار می رود و درخواست تنظیم می کند و بعد از طی مراحل، می تواند مابه‌التفاوت طرح طبقه بندی را از زمانی که مجموعه او مشمول آن شده تا زمانی که بازنشست شده بر مبنای شرایط احراز پست دریافت کند.

در باره کارگران بیمه‌کاری باید گفت که این کارگران نسبت به کارگران قراردادی مشکلات بیشتری دارند ولی همان طور که گفته شد این وظیفه وزارت کار است که بر این موضوع نظارت کند. فلسفه وجودی بازرسان وزارت کار نظارت بر عملکرد کارفرمایان است تا آنها تکالیف قانونی خود را انجام دهند. وزارت کار همان طور که آیین نامه و دستورالعمل‌ها را ابلاغ می کند در اجرای آن نیز باید نظارت کند. مشکل‌های کارگری حاضر در کارگاه‌ها هم می توانند نقش موثری در اجرای قوانین کار داشته باشند. شورای اسلامی کار با مجمع نمایندگان یا نماینده کارگری می تواند پیگیری اجرای طرح طبقه بندی مشاغل با شتابور اجرای آن نظارت کند. متأسفانه کارفرمایان مانع ایجاد تشکل‌های می شوند و حتی این تشکل‌ها بعد از ایجاد نیز معمولاً قدرت کافی بر خورار نیستند.

ترکیب کمیته طبقه بندی مشاغل نیز مشخص است. دو نفر نماینده کارگر و یک نفر نماینده سرپرست با انتخابات به کمیته راه پیدایی می کنند و نفر هم توسط کارفرما منصوب می شوند. این کمیته در مورد مسائل و تغییرات و درخواست‌های مربوط به طرح طبقه بندی مشاغل تصمیم گیری می کند و اعتراضات هم در همین کمیته باید بررسی شود. یکی از جاهایی که نماینده کارگری قدرت اظهار نظر دارد همین کمیته طبقه بندی مشاغل است. نماینده کارگر باید تصمیماتی که در این کمیته گرفته می شود را تأیید کند. مشکل اینجاست که نماینده کارگر یا در این کمیته حضور ندارد یا عملکرد خود را به درستی انجام نمی دهد. ما مجموعه‌های بزرگ و معروفی داریم که با اینکه شورای اسلامی کار دارند اما نمایندگان شورای اسلامی کار در این کمیته خنثی عمل می کنند و جلسه‌ای تشکیل نمی دهند و صرفاً یک صورت جلسه امضای می کنند و در نهایت تغییرات با امضای یک صورت جلسه انجام می شود. در واقع قانون و پتانسیل لازم برای پیگیری حقوق کارگران وجود دارد اما این قوانین اجرایی نمی شود.

متأسفانه برخی از نمایندگان کارگری اهمیتی به مطالبات کارگری نمی دهند. گاهی اوقات کسی که به عنوان نماینده کارگر انتخاب می شود صرفاً به نام نماینده کارگر است اما در واقع نماینده کارفرماست. ما مجموعه‌ای داریم که در آن مدیر اداری نماینده کارگری شده و اداره کار هم تأیید کرده و کارگران هم جرأت اعتراض ندارند. گاهی هم نماینده واقعی کارگر حذف می شود و جای آن را نماینده‌ای می آید که خیلی به دنبال مطالبات کارگران نیست. مسلم است وقتی چنین نماینده‌ای انتخاب می شود کارگران نمی توانند به حقوق خود برسند.

*مشاور حقوقی کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور

چرا «ترمیم مزد» یک ضرورت است؟

فقر متراکم روی دوش مزدبگیران کشور

نسرین هزاره مقدم

البته این آمار بسیار خوش بینانه و با فرض اینکه تمام حداقل بگیران شامل تمام مزایای مزدی مصوب شورای عالی کار می شوند، تنظیم شده است. اخبار دریافتی از کارگاه‌های بسیار کوچک، اصناف و تولیدی‌های خرد مواد غذایی و پوشاک سراسر کشور حتی در تهران و کلان شهر هانشان می دهد که در برخی از این کارگاه‌ها، کارفرمایان به پرداخت مزایای مزدی از قبیل حق مسکن، سنوات و حق اولاد رضایت نمی دهند و دستمزد فقط همان مزد پایه است، یعنی حدود ۵ میلیون تومان اسم این قانون گریزی در عرف این کارگاه‌های کوچک، پرداخت مزد وزارت کاری است و تقریباً در برخی از کارگاه‌های کوچک دور از حضور بازرسان کار، تبدیل به یک رول همیشگی شده است.

در این میان، براساس آمارهای رسمی و غیر رسمی منتشره در سال‌های اخیر، حدود ۱۰ میلیون کارگر بیمه نشده و غیر رسمی هم داریم که در اقتصاد زیر پله‌ای و بدون بیمه مشغول به کار هستند. براساس آمارها، حدود ۲۵ میلیون نفر از این غیر رسمی کاران یعنی دقیقاً یک چهارم این جمعیت

زنان هستند؛ زنانی که غالباً سرپرست خانوار بوده و از داشتن کار شایسته و منبع درآمد مطمئن محروم مانده‌اند. با چنین چیدمانی واقع و غیرعادی نگاه کنیم طبعاً وضعیت معاش خانواده‌های کارگری، چه بیمه‌شده‌گان و رسمی کاران و چه غیر رسمی کاران و زنان سرپرست خانوار، نسبت به سایر مزدبگیران در بخش‌های دیگر نامناسب تر است. در

البته این آمار بسیار خوش بینانه و با فرض اینکه تمام حداقل بگیران شامل تمام مزایای مزدی مصوب شورای عالی کار می شوند، تنظیم شده است. اخبار دریافتی از کارگاه‌های بسیار کوچک، اصناف و تولیدی‌های خرد مواد غذایی و پوشاک سراسر کشور حتی در تهران و کلان شهر هانشان می دهد که در برخی از این کارگاه‌ها، کارفرمایان به پرداخت مزایای مزدی از قبیل حق مسکن، سنوات و حق اولاد رضایت نمی دهند و دستمزد فقط همان مزد پایه است، یعنی حدود ۵ میلیون تومان اسم این قانون گریزی در عرف این کارگاه‌های کوچک، پرداخت مزد وزارت کاری است و تقریباً در برخی از کارگاه‌های کوچک دور از حضور بازرسان کار، تبدیل به یک رول همیشگی شده است.

حال حاضر متوسط حقوق کارمندان دولت و زیرمجموعه‌های آن، حدود ۱۰ میلیون تومان است. البته این مبلغ نیز نسبت به هزینه‌های حداقلی خانوار، کم است. به همین دلیل است که طرح‌هایی برای افزایش حقوق کارمندان شاغل و بازنشسته توسط سازمان امور استخدامی و سازمان برنامه و بودجه کشور در دستور کار قرار گرفته یا برای گروه‌های مزدی مشخص مانند معلمان، برنامه‌های ارتقای مزد مانند رتبه بندی اجرایی می شود.

اما اگر چه در قانون کار هیچ محدودیتی و ممنوعیتی جهت افزایش دستمزد در میانه سال تعریف نشده، به طور عرفی کارگران هیچ زمان از ترمیم مزد در میانه سال برخوردار نمی شوند. دلیل این محرومیت، یکی فقدان قدرت چانه زنی جمعی ناشی از پراکندگی کارگاهی و جغرافیایی طبقه کارگر و فقدان تشکل‌های سراسری کارگری است و دیگری، جای خالی اشتراک منافع میان تصمیم‌سازان کلان و کارگران است. تصمیم گیرندگان در سطح عالی، چه در دولت و چه در مجلس، همگی

به نوعی وابسته صندوق‌های دولتی هستند و با مشمولان این صندوق‌ها اشتراک منافع تام دارند. بنابراین گرچه هر سال به خصوص در سه سال اخیر که فشارهای تورمی مضاعف به فشار مختلف جامعه تحمیل شده، گفت‌وگوها ترمیم مزد در میانه سال توسط فعالان کارگری مطرح می شود اما هیچ زمان تا امروز این مطالبه‌گری گفتاری به نتایج عینی و عملی نرسیده است در حالی که برای گروه‌های دیگر ایسن گونه نبوده است. سال ۹۹، در میانه سال حقوق دولتی‌ها بابت اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری، ۵۰ درصد افزایش یافت و امسال هم قرار است از پایان شهر یور افزایش مزد این گروه‌ها اجرایی شود.

«پهرام حسینی نژاد»، فعال کارگری و دبیر سابق انجمن صنفی کارگران معدن چادرملو، در این رابطه می گوید: امسال شوک تورمی نسبت به سال‌های اخیر بسیار شدیدتر بوده گونه‌ای که کارگران به تابستان که رسیدند، تقریباً نزدیک نصف توان معیشتی خود را از دست داده بودند. بدون تردید وضعیت فعلی معلول اعمال سیاست فقیر تر سازی در سال‌های اخیر است اما شرایط به سمتی رفته که می توان از آن به عنوان یک فلج معیشتی یاد کرد. کارگران هیچ امتیاز خاص یساراهی برای ترمیم معیشت ندارند و دیگر به راستی تأمین هزینه‌های بسیار ساده زندگی تبدیل به یک توپیا و آرمان شده و از دسترس طبقه کارگر بیرون رفته است.

به گفته وی، کارگران لاقلاً ۴ تا ۵ میلیون تومان شکاف معیشتی دارند و به عبارتی حداقل ۴ تا ۵ میلیون تومان علاوه بر مزد نیاز است که بتوان چرخ زندگی را بازمی‌گرداند و زحمت بسیار گرداند.

دورنمای معیشت در ماه‌های آینده

دورنمای معیشتی کارگران چندان روشن نیست، اگر ترمیم عاجلانه مزد در دستور کار قرار نگیرد. «مرتضی افقه»، استاد اقتصاد دانشگاه شهید چمران اهواز، در این رابطه می گوید: وضعیت معیشت به طور کلی به اوضاع کلان اقتصادی بستگی دارد. این شرایط کلان است که معیشت را تعیین می کند و به صورت خاص برای طبقات محروم تر مانند کارگران حداقل بگیر، تأثیر گذاری شرایط

کارگران هیچ وقت از ترمیم مزد در میانه سال بر خوردار نمی شوند، یکی به دلیل فقدان قدرت چانه زنی جمعی ناشی از پراکندگی کارگاهی و جغرافیایی طبقه کارگر و دیگری، جای خالی اشتراک منافع میان تصمیم‌سازان کلان و کارگران است

کلان بیشتر است به گونه‌ای که بیشترین آسیب را همیشه این گروه‌ها می بینند. در چنین شرایطی، دولت باید برنامه‌های اطمینان بخش برای اینکه اقتصاد را حتی در شرایط رفع تحریم‌ها روی ریل رونق ببنداز، داشته باشد.

به گفته افقه، شرایط فعلی معلول انباشت تورم‌های تحمیلی بدون سیاست جبران است. وی می گوید: «مزد و حقوق بگیران در سه دهه گذشته جزو طبقات فراموش شده بودند. فشار سه دهه تورم‌های پیاپی در کنار جریان خیلی کم موجب شده که این گروه‌ها امروز دچار پدیده‌ای به نام فقر متراکم باشند. لاجرم اگر رونق اقتصادی رخ ندهد، تبعات اجتماعی فقیر تر سازی این گروه‌ها گسترده تر می شود و این تنش‌ها در نهایت می تواند تأثیر منفی روی برنامه‌های اقتصادی دولت داشته باشد».

تأثیر جبرانی بارانه فقط ۱۰ درصد است

این استاد اقتصاد در تحلیل سیاست‌های جبرانی سال اخیر که بعد از آزادسازی قیمت‌ها در دستور کار قرار گرفت، می گوید: در این چند ماهی که به مردم بارانه نقدی داده شد، در بهترین شرایط فقط ۱۰ درصد افزایش قیمت‌ها و کاهش قدرت خرید جبران شده است. با این حساب، امسال مطالبه ترمیم مزد در شرایط متفاوتی با سال‌های قبل دارد آن هم در شرایطی که تنها ترمیم مزد به عنوان یک حق مسلم به رسمیت شناخته نمی شود، بلکه در همان ماه‌های ابتدای سال، در بجهت آزادسازی‌ها قاصد بود همان ۵۷.۴ و ۳۸ درصد مصوبه شورای عالی کار به لطف‌های حییل کاهش داده شود.

بررسی

تحلیل یک کارشناس بازار کار از تأخیر در اجرای مصوبه حق مسکن دولت سیزدهم با قانون لجاجت می‌ورزد

کمتراز چند روز به پایان نیمه اول سال ۱۴۰۱ باقی مانده و گفته می شود احتمالاً از مهر ماه حق مسکن کارگران به اندازه ۱۰۰ هزار تومان زیاد خواهد شد.

به گزارش خبر آنلاین، دولتی‌ها در حال حاضر وعده افزایش حق مسکن کارگران را داده‌اند و کارگران در انتظار اعمال آن نشسته‌اند. این در شرایطی است که گروهی، احتمال محدود شدن آن را برای نیمه دوم سال می دهند. تجدیدنظر در این مزایای مزدی کارگران بعد از آن اتفاق افتاد که دولت تحت فشار مجلس، ناچار به پذیرش ابطال مصوبه افزایش حق مسکن کارگری شد. دلیل این اقدام مجلس، مغایرت مصوبه هیات دولت با مصوبه شورای عالی کار بود. شورای عالی کار برای سال ۱۴۰۱ حق مسکن کارگران را ۵۰ هزار تومان در ماه تعیین کرد اما هیات

خبر

دیدار نمایندگان بازنشستگان با مدیرعامل تأمین اجتماعی

صادقی: منتظر پرداخت ۲۵ درصد متناسب سازی هستیم

هفته گذشته نشست با حضور اعضای هیأت مدیره اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری و «میرهاشم موسوی» مدیرعامل تأمین اجتماعی برگزار شد. به گزارش ایلنا، در این جلسه «حسن صادقی» رئیس اتحادیه

حق مسکن کارگران گروگان توجیه غیر قانونی دولت در خصوص افزایش مستمری بازنشستگان شد.

حاج اسماعیلی عنوان کرد: در حال حاضر این ابهام و عدم پاسخگویی در مورد حق مسکن کارگران طی ۵ ماه گذشته ادامه پیدا کرده و دولت حاضر به پاسخ گویی نیست.

وی متذکر شد: آنچه که در مورد حق مسکن بر خلاف افزایش پایه مزدی کارگران و بن و خواروبار آنها اتفاق می افتد، این است که قانون تأکید کرده این مصوبه باید به تأیید هیات دولت برسد اما آنچه که در گذشته انجام می شده، یک روند تشریفاتی بود که دولت به طور معمول حق مسکن را پس از مدتی با تأخیر تصویب می کرد و در قالب حقوق کارگران به آنها پرداخت می شد. این کارشناس بازار کار گفت: دولت فعلی چند ماه تا تأخیر این کار را انجام داد و بعد هم مبلغ را کاهش داد که رویه معمولی نبود چون مجموع افزایش حق مسکن در یک مذاکرات سه جانبه بین نمایندگان دولت، کارفرمایان و کارگران انجام می شود که مجموع حداقل حقوق کارگران را تأمین می کند بنابراین بخشی از حقوق حقه کارگران است که در قالب حداقل تعریف شده است.

حاج اسماعیلی افزود: این که بعداً دولت بیاورد مجدداً آن را مورد ارزیابی و بررسی قرار دهد، واقعاً جای تعجب داشت. دولت باید هر چه سریع‌تر این مصوبه را اجرایی کند، وی تصریح کرد: کاری که دولت می کند، لجاجت با قانون است. این اولین باری است که دولت در مصوبات شورای عالی مداخله می کند. این کارشناس بازار کار متذکر شد: ما انتظار داریم که دولت دست از ابهام و تردید بردارد و هر چه سریع‌تر اعداد و ارقام مصوب را اعلام و ابلاغ کند. دولت باید مدافع قانون و حقوق مردم باشد.

بازنشستگان و بیمه‌شدگان بوده و برای این اتحادیه فرقی نمی کند چه کسی بر مسند مدیریت سازمان باشد. در هر برهه‌ای که مدیریت تأمین اجتماعی به خواسته به حق بازنشستگان توجه کرده، ما هم با او همسو شدیم و اگر این گونه نباشد، ما مقابلش ایستادیم.

در این جلسه میرهاشم موسوی نیز ضمن تشکر از پیگیری‌های جدی و به حق اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری در خصوص مطالبات بازنشستگان به بیان مسائل و مشکلات سازمان تأمین اجتماعی پرداخت.

مدیرعامل تأمین اجتماعی عنوان کرد: سال قبل که این مسئولیت را قبول کردم جواب خبرنگاری که پرسید مهم‌ترین اولویت شما چیست، پاسخ دادم که اولویت اول من پرداختن به موقع به حقوق بازنشستگان و اولویت دوم توجه به درمان بیمه‌شدگان است. تقریباً تلاش کردم در این مدت به تعهدات خود عمل کنم. اولین اقداماتی که در سازمان صورت گرفت قطع وابستگی به سیستم بانکی و استقرار آن بانک برای پرداخت هزینه‌ها بود که به لطف خدا حد اکثر توان خود را معطوف به این موضوع داشتم.

قطعا به نفع سازمان نیست و باید تدابیر درستی در این خصوص اندیشیده شود.

صادقی با اشاره به مسأله در مان گفت: یکی از مشکلات جدی بازنشستگان همین بیمه‌های تکمیلی درمان است. گاهی بیمه‌گر به تعهدات خود عمل نمی کند و پیامدهای منفی آن متوجه بازنشستگان می شود.

وی بیان کرد: ما از ابتدا هم با این نوع بیمه مشکل داشتیم و معتقد بودیم که قانون الزام به درستی باید اجرا شود. به عبارت دیگر سازمان تأمین اجتماعی باید به گونه‌ای عمل کند که بازنشستگان دیگر نیازی به بیمه مکمل نداشته باشند.

رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری در بخش دیگری از سخنان خود بیان کرد: اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری همواره و در همه دولت‌ها به دنبال مطالبات

پیشکسوتان جامعه کارگری ضمن تشکر از همراهی و همدلی تأمین اجتماعی در اجرای مصوبه شورای عالی کار و افزایش ۲۸ درصدی حقوق سایر سطوح بازنشستگان کارگری، معیشت و درمان بازنشستگان را از مهم‌ترین اولویت‌ها و دغدغه‌های اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری برشمرد.

صادقی با تشریح مسأله متناسب سازی عنوان کرد: بازنشستگان همچنان منتظر پرداخت ۲۵ درصد معوقه متناسب سازی خود از سال ۱۴۰۰ هستند و امیدواریم با درایت و مدیریت سازمان این خواسته به حق بازنشستگان محقق شود.

رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری در بخش دیگری از سخنان خود به مباحث مهم سازمان پرداخت و یادآوری این موضوع که ضربی پشتیبانی روبه کاهش است و این مسأله باعث کسری بودجه سازمان می شود، عنوان کرد: ادامه این روند